

GRIGORE GR. POPESCU

(24 noiembrie 1926 — 9 august 1991)

Un om care rămîne

Sînt oameni care, atunci cînd pleacă definitiv dintre noi, iau cu ei tot ceea ce viața le-a dat mai bun, tot ceea ce i-a caracterizat în mod deosebit, oameni despre care se poate vorbi la timpul trecut și al căror destin se pecetluiește prin moarte.

Dar sînt și oameni care, atunci cînd nu mai sînt, lasă în urma lor o viață intactă la capătul căreia rămîn nerostite și nepetrecute cuvinte, fapte și întîmplări pe care, în mod nefiresc, moartea le-a curmat prea devreme. În urma lor rămîne, ca o fărîmă de viață, un bogat univers de amintiri care nu se pierde nici în timp și nici în moarte. Ei nu sînt oameni care au fost, ci oameni care sînt, care rămîn.

Cred că în acest fel, poate puțin cam complicat, aș putea să definesc sentimentele care mă încearcă în momentul despărțirii de Gore Popescu, figură memorabilă în peisajul sociologiei românești, *omul* de care se leagă primele mele începuturi științifice atunci cînd, în calitate de colaborator al său, la catedra de sociologia medicinei din Institutul Medico-Farmaceutic (astăzi Universitatea de medicină), aveam să mă confrunt, cu modestele mele mijloace de proaspăt absolvent, cu problemele unei noi discipline care de abia se conturase la noi în țară.

Datorită eforturilor profesorului Grigore Popescu, sociologia medicinei se număra, încă din anul 1974, printre ramurile sociologice care au căpătat un profil științific distinct în învățămîntul românesc, integrată fiind programelor de formare profesională a studenților medicaliști și medicilor specialiști.

Animator entuziast al învățămîntului sociologic medical căruia, ca autodidact, i s-a dedicat cu nemărginit entuziasm, creator al primei catedre de sociologia medicinei din țară, de care s-a simțit legat cu infinit devotament, profesorul avea deja scrise, atunci cînd l-am cunoscut, cîteva zeci de lucrări publicate în țară și în străinătate, fusese ales membru de onoare al mai multor societăți internaționale de specialitate și întreținea numeroase relații cu cercuiri științifice și personalități prestigioase de peste hotare. Absolvent al două facultăți (Academia de științe comerciale și Facultatea de medicină), Grigore Popescu avea să-și dea doctoratul în științe medicale în 1976, devenind peste un an, profesor titular la catedra unde l-am cunoscut.

Împreună cu el am participat la procesul de învățămînt, împreună cu el am semnat primul tratat de sociologia medicinei apărut la noi, în două ediții, care a beneficiat de prefațările prestigioase ale unor personalități de renume din țară și din străinătate. Alături de el am petrecut ceasuri întregi de trudă, dar și ore memorabile de satisfacție și bucurie, clipe confortabile, deconectante în cursul cărora apropierea de omul de un ales suflet înlocuia distanța rigidă între asistent și profesor. M-am despărțit ulterior de Gore Popescu, am urmat un alt itinerar științific decît cel la care mă îndreptăceau începuturile la catedra condusă de el, dar am rămas permanent legat în conștiința mea de imaginea omului și a profesorului, de prezența veșnic tinărară a inimosului animator care a oferit nemăsurată dăruire domeniului sociomedical. Am rămas, în relații apropiate.

Înzestrat cu un profund simț al umorului și cu o inimitabilă prezentă personală, Gore Popescu, căruiu nu i-au scăpat nici cele mai mici detalii caricaturale ale vieții pe care a iubit-o ca nimeni altul, a făcut deliciul savuros al numeroaselor generații de studenți și a alimentat, atât prin ipostazele, cit și glosele sale, un întreg „folclor” imagistic și conceptual care-l consacră în galeria celor mai pitorești personaje pe care le-a avut sociologia românească.

Avea, în mod firesc, ciudățeniile lui, a fost iubit și, mai rar, detestat, nefiind întotdeauna intuit de cei care nu au știut să-i întrevadă și să-i aprecieze înzestrarea afectivă. A avut, firesc, ca fiecare dintre noi și prieteni și inamici. Cei care i-au fost apropiați pot, însă, să confirme că a fost un spirit cu adevărat generos, capabil să-și rupă și din suflet pentru a da ceva altora, un om care a știut să înțeleagă meandrele firii omenești și să-și cunoască semenii.

În ultima parte a vieții sale, o serie de amărăciuni și eșecuri personale și profesionale (catedra de sociologia medicinei de la Universitatea de medicină a fost desființată) i-au amărât sufletul și i-au grăbit sfârșitul. Cu puțin timp înainte de a muri, îmi mărturisea că întreg sensul vieții lui a devenit inutil o dată cu dispariția catedrei pe care a înființat-o, dar că nutrește, totuși, speranța unei reveniri, a unor vremuri mai bune pentru învățământul socio-medical. Moartea l-a surprins fulgerător în momentul în care se pregătea să plece la o manifestare științifică în Belgia. Avea încă speranțe și planuri. Dar, din nou, timpul nu a mai avut răbdare.

Îmi stăruie și acum în minte o formulare paradoxală pe care Gore Popescu obișnuia adeseori să o citeze, fără ca cineva să-i acorde mai mult interes decât unui zâmbet față de o banalitate oarecare: „*Cei care se unesc se despart, iar cei care se despart se unesc*”.

Dacă am putea ști, dacă am putea înțelege că moartea unui semen al nostru nu-i o banalitate, înseamnă că Grigore Popescu a avut încă odată dreptate: despărțindu-se de noi, sufletul său rămâne mereu unul cu sufletul nostru.

Fie-i țărina ușoară!

Dr. Sorin M. Rădulescu
29 august 1991

ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ GRIGORE GR. POPESCU

„... am avut plăcerea să primim în Belgia un mare număr de savanți români veniți pentru schimb de cunoștințe în diferitele domenii ale sănătății publice și medicinei.

Printre cei care au lăsat impresii profunde după trecerea lor prin Belgia se numără și profesorul Grigore Popescu, care, în timpul șederii prelungite în țara mea, a avut ocazia să întâlnească numeroși compatrioți belgieni și să stabilească cu ei legături de colaborare care s-au dovedit deosebit de interesante” (martie, 1979).

S. Haller
(profesor la Universitatea liberă
din Bruxelles, Secretar general al
Ministerului Sănătății Publice și
al Familiei -- Belgia)

CĂRȚI

1. (În colab. cu Sorin M. Rădulescu), *Sociologia medicinei, Elemente teoretice și practice*, București, Edit. Medicală, 1976, 460 p.
2. (În colab. cu Sorin M. Rădulescu), *Medicina și colectivitățile umane*, București, Edit. Medicală, 1981, 462 p.

STUDII, ARTICOLE, CONFERINȚE

1. POPESCU GR., *Probleme de sociologie medicală*, „Muncitorul Sanitar”, 1967, 16 august.
2. POPESCU GR., *Sociologia și medicina*, Rev. Învăț. Sup. 1968, 23.
3. POPESCU GR., *Funcția sociologiei medicale în conservarea sănătății populației*, „Știința”, 1968, 25 sept.
4. POPESCU GR., *Sociologia medicinei ca știință*, „Lupta de clasă”, 1969, 2, 22—96.
5. POPESCU GR., *Perfecționarea asistenței medico-sanitare și sociologia medicinei*, „Muncitorul sanitar”, 1969, 25. III.